

## Vasıtalı ilham ile vasıtasız ilham nedir, aralarındaki farkı izah eder misiniz?

"Sonra ilhamlar cihetine baktı, gördü ki:"

"Sâdık ilhamlar, gerçi bir cihette vahye benzerler ve bir nevi mükâleme-i Rabbâniyedir; fakat iki fark vardır."

"Birincisi: İlhamdan çok yüksek olan vahyin ekseri melâike vasıtasıyla; ve ilhamın ekseri vasıtasız olmasıdır. Mesela, nasıl ki, bir padişahın iki suretle konuşması ve emirleri var."

"*Birisi:* Haşmet-i saltanat ve hakimiyet-i umumiye haysiyetiyle bir yaverini, bir valiye gönderir. O hakimiyetin ihtişamını ve emrin ehemmiyetini göstermek için, bazan, vasıta ile beraber bir içtima yapar, sonra ferman tebliğ edilir."

"*İkincisi:* Sultanlık ünvanıyla ve padişahlık umumî ismiyle değil, belki kendi şahsıyla hususî bir münasebeti ve cüz'î bir muamelesi bulunan has bir hizmetçisiyle veya bir âmi raiyetiyle ve hususî telefonuyla hususî konuşmasıdır."

"Öyle de Padişah-ı Ezelînin, umum âlemlerin Rabbi ismiyle ve kâinat Hâlıkı ünvanıyla, vahiyle ve vahyin hizmetini gören şümullü ilhamlarıyla mükâlemesi olduğu gibi; herbir ferdin, herbir zîhayatın Rabbi ve Hâlıkı olmak haysiyetiyle, hususi bir surette, fakat perdeler arkasında onların kabiliyetine göre bir tarz-ı mükâlemesi var."

"İkinci fark: Vahiy gölgesizdir, sâfidir, havassa hastır. İlham ise gölgelidir, renkler karışır, umumîdir. Melâike ilhamları ve insan ilhamları ve hayvanat ilhamları gibi, çeşit çeşit, hem pek çok envâlarıyla, denizlerin katreleri kadar kelimat-ı Rabbâniyenin teksirine medar bir zemin teşkil ediyor."<sup>(1)</sup>

Üstad Hazretleri yukarıda vasıtalı ilham ile vasıtasız ilham arasındaki farkı gayet güzel ve ikna edici bir temsil ile akla yaklaştırıyor. Burada vasıtalı ilham peygamberlere gelen vahiydir, vasıtasız ilham ise Allah'ın sair mahlukatı ile derecelerine göre yaptığı hususi ve özel konuşması şeklinde tarif ediliyor.

---

**İlham, genel bir tabir, vahiy özel bir tabirdir. Yani her vahiy ilhamdır; ama her ilham vahiy değildir.** Zira vahiy sadece peygamberlere gelir. İlham ise cansız varlıklardan tut ta hayvanlara, insanlara, melekelere kadar çok muhtelif merteye ve dereceleri vardır. Risale-i Nurlar da vasitasız ilham ile yazılan bir tefsirdir.

Vasitanın en belirgin alameti Cebrail (as)'dır. Cebrail (as) sadece peygamberlere mesaj ve vahiy getirir. Evliyaya da havas tabakasından olan alimlere de Cebrail (as) ilham getirmez. Bu da **vahiy** ile **ilham** arasında en somut bir alamettir.

(1) bk. [Şualar, Yedinci Şua.](#)